

HRVATSKI *glasnik*

Godina XVII, broj 26

28. lipnja 2007.

cijena 100 Ft

Foto: Tímea Horvát

Narda – Čemba: Otkrivena spomen-ploča na granici

Komentar

Za jedno i neponovljivo ime s vlastitim identitetom

Jedno je zakon, a drugo realizacija

Zakon je zakon, a njegova realizacija, naša stvarnost, nešto je sasvim drugo, barem kada je riječ o nekim dijelovima zakona o pravima nacionalnih i etničkih manjina iz 1993. godine, među ostalima i o pravu pojedinca na izbor vlastitog imena odnosno njegova upisa na materinskom jeziku, ili dvojezičnog upisa u matične knjige, i još više u osobne dokumente. Deklarativno već zakon iz 1993. godine daje za to mogućnost, ali kako nam je poznato, dvojezični upis u matične knjige u praksi počeo je 1994. a izdavanje dvojezičnih osobnih dokumenta na temelju odgovarajućih pravnih propisa ostvaruje se tek od prvog siječnja 2000. godine. Doista se ostvaruje? – pitamo se nakon što je prošlo već sedam godina, a ostvarivanje dvojezičnih i osobnih dokumenata s upisom imena na materinskom jeziku i nije tako jednostavno. Čini se da uredi za izdavanje osobnih dokumenata još uvijek nisu na visini zadatka, djelatnici ureda nisu spremni da bi sve to proveli u praksi, stoga realizacija ide još uvijek s dosta poteškoćama, a stranke se primaju s neodumicom. Izdavanje dvojezičnih upisa u matične knjige možemo reći da se ostvaruje bez većih poteškoća, ali izdavanje osobnih dokumenata još ide prilično otežano. Na zamolbu, stranke se obično dočekuju s nevjericom i s neodumicama, kadšto i s određeno dozom čuđenja, pa i s podsmijehom. Pa što će to Vama? – razmišljanje je kojim se takoreći dočekuje stranka u uredima za izdavanje osobnih dokumenata. U nekim uredima mora se ponijeti i jedan primjerak zakona o pravima nacionalnih i etničkih manjina iz 1993. da bi se djelatnicima ureda predočio 1. stavak članka 12, ukazujući na pravo pripadnika nacionalnih i etničkih manjina: *Pravo pojedinca manjine jest slobodan izbor vlastitog i imena svojeg djeteta, upis u matične knjige, imena i prezimena prema pravilima materinskog jezika, te njegov upis u službene dokumente u okvirima pravnih propisa. Kod upisa ne latiničkim pismom obavezan je istovremeni upis fonetički na latiničkom pismu. Na zamolbu, upis a matičnu knjigu te istavljanje drugih osobnih dokumenata – u smislu odredbe iz stavka (1) – može biti dvojezičan.* Najnoviji problem više je nego smiješan, jer kada već s dvojezičnim upisom u matične knjige zatražite dvojezičnu osobnu kartu (vjerojatno i jednojezične s imenom na materinskom jeziku), onda nakon poduljeg čekanja dobijete odgovor da je jedini problem unošenje, u našem slučaju hrvatskih karaktera, u novi računalni program. Uspije li se u tome, onda već samo morate provjeriti nisu li vam krivo upisali ime, pa da opet tražite ispravak, jer i to se događa. Ono što je postojalo oduvijek, jedno službeno i drugo neslužbeno ime, sada je ozakonjeno, postoji i na papiru. Stoga je možda ipak prirodnije i praktičnije, iako ne i jednostavnije, mijenjati ime, odnosno tražiti odmah upis imena na materinskom jeziku, kako bi kao i svi imali samo jedno jedino ime, i po njemu vlastiti identitet, bez službenog i neslužbenog dvoimenja.

S. B.

„Glasnikov tjedan“

Velike ljetne vrućine nisu spriječile hrvatske aktivnosti diljem naših krajeva. Dapače, vikend koji je iza nas obilovao je priredbama, na sve je teško bilo prispjeti unatoč svim nastojanjima. U Šopronu trodnevni bogati, peti Šopronski hrvatski dani s okruglim stolom na temu Važnost pisane riječi u okolici Šoprona; u Budimpešti redovita godišnja sjednica Skupštine HDS-a s nekoliko važnih točaka dnevnoga reda, od kojih je najbitnija sudbina i budućnost hrvatskoga školstva u Mađarskoj. Kako dalje s malim školama u kojima se odvijala i nastava hrvatskoga kao materinskoga jezika. Što nakon zatvaranja tih malih «nerentabilnih» škola? U Biki je održan hrvatski festival; u Martincima Ivanjansko veselje okupivši stanovnike sela i njihove goste oko bogatih sadržaja; Ivanje je slavljeno i u Senandriji (Szentendre). U Vlačićima su u tijeku školski tabori za našu djecu. Prva skupina se u nedjelju vratila kući iz jezičnoga tabora. U tijeku je tamburaški tabor. Sumartinci su gostovali kod Hrvata u Ljubljani ... O svemu ovdje nabrojeno čitat ćete, poštovani čitatelji, u nekom od idućih brojeva Hrvatskoga glasnika. Važno je napomenuti kako smo početkom tjedna, točnije u ponedjeljak, 25. lipnja proslavili zajedno s matičnom domovinom i sa svim Hrvatima u svijetu i hrvatskim građanima Dan državnosti Republike Hrvatske. Danas nam je gotovo nemoguće i zamisliti kako prije petnaestak godina nismo imali matičnu domovinu, suverenu i

samostalnu Republiku Hrvatsku za koju su u Domovinske ratu svoje živote dali mnogobrojni hrvatski sinovi. Danas na pragu ulaska u Europsku uni-ju, za koji optimisti predviđaju kako će se dogoditi najkasnije za godinu-dvije, a oni pomalo oprezniji kažu kako će se to zbiti za nekih tri do četiri godine, u novim europskim odnosima snaga, prisjetili smo se stvaranja samostalne hrvatske države. Što zapravo slavimo 25. lipnja? Obilježava se povijesna odluka Sabora donesena istoga datuma 1991. godine o pokretanju postupka razdruživanja od ostalih jugoslavenskih republika, čemu je prethodila odluka građana Republike Hrvatske iskazana na referendumu održanom 19. svibnja 1991. godine. Više od 94 posto građana tada je donijelo te odluku: „1. Republika Hrvatska, kao suverena i samostalna država, koja jamči kulturnu autonomiju i sva građanska prava Srbima i pripadnicima drugih nacionalnosti u Hrvatskoj, može stupiti u savez suverenih država s drugim republikama. 2. Republika Hrvatska ne ostaje u Jugoslaviji kao jedinstvenoj saveznoj državi.“ Na temelju takvog očitovanja volje građana, a nakon neuspjeha pregovora s ostalim bivšim jugoslavenskim republikama o izlasku iz državno-političke krize, Sabor Republike Hrvatske, na zajedničkoj sjednici sva tri saborska vijeća, 25. lipnja 1991. godine donosi Ustavnu odluku o suverenosti i samostalnosti Republike Hrvatske. Rođendan je to hrvatske države. B.P.B.

U Uredu HDS-a 23. lipnja održana je redovita sjednica Skupštine HDS-a. Zastupnike je pozdravio predsjednik Skupštine Mišo Hepp

Aktualno

Gorući je problem školstvo

Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Skupštine Hrvatske državne samouprave, pod vodstvom predsjednika Miše Heppa, 23. lipnja u Budimpešti održana je treća sjednica Skupštine HDS-a.

Od 39 zastupnika nazočilo je njih 29 (desetero su bili opravdano odsutni), prema čemu organizacija je imala kvorum.

Nakon predsjednikovih pozdravnih riječi predložen je dnevni red od devet točaka uz koji se još dodao jedan, što su svi nazočni jednoglasno prihvatili.

Prema prvoj točki dnevnoga reda predsjednici županijskih samouprava izvjestili su o stanju i problemima regija te o prilikama utemeljenja županijskih samouprava. Predsjednici županijskih samouprava većinom su pismeno dostavili svoja izvješća, no neki od njih priopćili su ili dopunili usmeno. Što se tiče mogućnosti županijskih manjinskih samouprava moglo se ustanoviti golemu razliku u podupiranju županija. Dok u nekim županijama manjinska organizacija dobiva znatnu materijalnu i moralnu pomoć (npr. Baranjska županija), dotle u drugima ništa (npr. Zalska županija). Prema saznanjima g. Heppa, međutim, Vlada priprema prijedlog da od nove godine županijske manjinske samouprave dobivaju više materijalne potpore.

Izvješće o radu između dviju sjednica Skupštine i o izvršenju odluka, te prihvaćanje Bilance HDS-a za 2006. g., koji je predsjednik HDS-a već pismeno dostavio, jednoglasno su prihvaćeni. Tek se jedna odluka nije ostvarila: potpisivanje ugovora o međusobnoj suradnji sa Savezom Hrvata u Mađarskoj, ali i to će se provesti u skorij budućnosti.

Postavljena su pitanja predsjedniku glede izbora ombudsmana, tj. jesu li držane samouprave imale ulogu u imenovanju dane osobe. Zakonom je izrečeno da u tom slučaju treba zatražiti i mišljenje svih registriranih manjina, što je i učinjeno, međutim, po iskustvu nije uvaženo. Predsjednik je izvijestio skupštinare i o tome da se priprema neko savjetodavno tijelo koje bi na neki način željelo riješiti parlamentarno zastupništvo manjina, u kojem će se obliku to ostvariti, još se ne zna. Upravo zbog toga Stipan Karagić je predložio da HDS pripazi na tijekove i neka ne ulazi u takva rješenja koja ne daju dovoljno prava, neka se izradi opcija koju podržava. O tome je

Skupština dala ovlast predsjedniku da se, usuglasivši mišljenja i ostalih manjina, obrati nadležnim tijelima i da se posavjetuje koja opcija najviše odgovara.

Prilikom prihvaćanja bilance odlučeno je da će ubuduće Odbor za financije pripremiti vidljiviju dokumentaciju, koja se lakše shvaća.

O izboru ravnatelja Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu odlučivalo se na zatvorenom dijelu sjednice. Prema predanom natječaju i odluci Skupštine za ravnatelja, ponovno na pet godina, izabran je Joso Šibalin.

Najdužu raspravu prouzrokovali su problemi manjinskoga školstva. Predsjednik HDS-a naveo je niz obraćanja prema organizaciji s kojom se traži pomoć u rješavanju problema opstanka, financiranja hrvatskih škola. O najaktualnijim pitanjima hrvatskoga školstva govorio je predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje Gabor Györfvári. Zbog financijskih zakonskih propisa stvaraju se goleme teškoće u malim školama. Zakon ih primorava da se udruže s drugim školama jer na takve ustanove daje se veća materijalna potpora, međutim, zbog geografskih uvjeta često je lakše manjinsku školu spojiti s mađarskom ustanovom, no javljaju se i sukobi interesa, ali nazočno je i slabo poznavanje zakonskih regulativa. Gotovo svi zastupnici raznih regija govorili su o problemima održavanja nastave hrvatskoga jezika, udruživanja se odvijaju na takav način da bi se nadalje jamčilo podučavanje jezika i čuvanje kulture na istoj razini. Predstavnici hrvatske vrhovne organizacije pozvani su Gradišće da se na forumu raspravlja o što lakšem i boljem rješavanju problema, a jednako tako do 15. srpnja organizirat će se forum u Podravini.

Predloženo je i prihvaćeno da se najhitnije izradi strategija za rješavanje gorućih problema u školstvu, a zatim da se izradi dugoročni plan i katastar hrvatskoga školstva u Mađarskoj te da se zaposli odgovarajuća osoba koja će usklađivati hrvatski školski sustav u Mađarskoj. U svezi s tim treba potražiti i pomoć matične države.

Među dnevnim točkama bio je i plan programa državnoga Hrvatskog dana koji će se prirediti u Budimskom Vigadóu, što ga je samouprava dobila za tu priredbu besplatno. Prema predsjedniku, već dobiveno obećanje od predsjednika Republike Mađarske i Republike Hrvatske da će nazočiti Danu. Predloženo je da se uz tradicionalan program dodaju i neki novi sadržaji kojima bi hrvatska manjina naglašeni mogla skrenuti pozornost na sebe, na svoja dostignuća i vrijednosti. Za organizaciju Dana povjeren je Odbor za kulturu.

Među ostalim pitanjima raspravljalo se o

dojeli potpore na pristigle natječaje. Nekim zastupnicima nije se sviđao način podjele potpore jer nisu bila uvažena načela po kojima je raspisan natječaj (prednost regionalne priredbe i ljetovanje u Vlačićima), no ipak je prihvaćen prijedlog koji je dao Odbor za kulturu i vjerska pitanja. Pristiglo je 94 natječaja.

Edita Horvat Pauković je prisegnula i postala zastupnicom Skupštine te izabrana za člana Odbora za odgoj i obrazovanje.

Geza Völgyi, predsjednik Odbora za mladež i šport, upoznao je zastupnike s planovima Odbora, koji je dostavio i pismeno, o čemu će raspravljati na nekoj idućoj sjednici, naime, prvenstvena zadaća HDS-a je pomagati školstvo.

Donesena je odluka o raspisivanju poziva za dostavljanje prijedloga za dodjelu odličja HDS-a.

Na molbu ravnatelja Croatice Čabe Horvatha smanjen je broj članova Upravnog odbora sa sedam na pet. Izabrani su novi članovi, sa strane Saveza Marija Pilšić i Mišo Šarošac, a sa strane HDS-a Marija Petrić, Štefan Krizmanić i Jozo Solga. Prijedlozi dr. Franje Pajrića o osnivanju fondacije odgođeni su do sljedeće sjednice, do 22. rujna, kako bi usmeno pojasnio na koji način to zamišlja.

beta

KOLJNOF – Majuško veselje – Petak, 1. junija, su s veseljem okružili u ovom selu majuško stablo. Mjesni tamburaši su svirali, nazočni su si zajačili, bila je to prava fešta uz vinokušanje. Koljnofci jur redom, svako ljetu se najdu u ovom (ljetos malo zakašnjelom) majuškom veselju.

KOLJNOF – Noćno pišačenje u Celje – Zastupnik Hrvatske državne samouprave, ujedno i predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Šopronu, dr. Franjo Pajrić, piše se otpravio na put sve do Celja, s Gerhardtom Wipichlerom iz Austrije da bi kroz jednu noć pobijedili daljinu. Privatnu inicijativu je okrunila srića pokidob dva pišači ki su se ganuli 7. junija, četvrtak, u deveti ura iz Koljnofa, sutradan su dospili do celjanske tablice malo prlje od devet, ujutro.

SUBOTICA – Radio Subotica, prvi elektronički medij u Srbiji koji je prije osam godina počeo emitirati svakodnevni program na hrvatskom jeziku, izgubio je frekvenciju. Time bi hrvatska manjina na sjeveru Vojvodine uskoro mogla ostati bez radijskoga programa na svojem materinjem jeziku. Tom odlukom srbijanska radiodifuzna agencija oduzela je frekvenciju najpoznatijoj javnoj radiopostaji u Subotici i široj okolici, te ju dodijelila „Panon radiju“ koji će program emitirati isključivo na mađarskom jeziku. Ostavši bez frekvencije, na kojoj je program emitirao 38 godina, Radio Subotica je ostao s minimalnim izgledima da bude uspješno privatiziran do konca godine, odnosno da očuva svoju višezjezičnost. Kolektiv Radija Subotice danas je poručio kako ne može prihvatiti takvu odluku i da će ju pokušati osporiti službenim putem, a o svemu će obavijestiti javnost.

KATOLJ – Dana 23. lipnja u organizaciji mjesne samouprave održan je tradicionalni Dan sela koji je okupio malo i staro. Prije podne razna športska natjecanja, igre za djecu, mali nogomet, popodne i predvečer bogat folklorni program u kojem su sudjelovali mali plesači iz Katolja, polaznici Umjetničke škole KUD-a Baranja koja ima svoje sjedište u Katolju, te plesači Narodnosnoga folklornog društva iz Surdukinja koji plešu u hrvatske narodne plesove. Navečer je na balu svirao nadaleko poznati Orkestar Badel.

SURDUKINJ – U organizaciji tamošnje Hrvatske manjinske samouprave, na čelu s Mijo Ferkovom, 24. lipnja održan je već tradicionalan Hrvatski dan, kojeg je odlikovala sveta misa te bogati folklorni program na otvorenome u kojem su osim domaćih plesaača nastupili i plesači pečuskoga KUD-a Baranja.

SUBOTICA – „Demokratska zajednica Hrvata“ naziv je nove stranke hrvatske manjine koja je u nedjelju, 24. lipnja, osnovana u Subotici. Osnivačka skupština nove, treće stranke s hrvatskim predznakom u Srbiji, održana je u zgradi Nove općine. Predsjednik Inicijativnog odbora Đorđe Čović pozvao je prošli tjedan sve zainteresirane da pribivaju utemeljenju Demokratske zajednice Hrvata i poručio da će nakon osnivačke skupštine biti priređen domjenak u restoranu KTC-a.

Sjednica županijske hrvatske samouprave u Baji

Na prvoj redovitoj sjednici okupilo se sedam zastupnika županijske hrvatske samouprave, a među pozvanima i tri člana Skupštine HDS-a iz Bačke

Nakon osnivačke sjednice u Kečkemetu i nedavnog dogovora u Baji, 6. lipnja ove godine u županijskome Narodnosnom domu u Baji održana je prva redovita sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Okupljene (nazočno sedmero od devetero, opravdano odsutno dvoje) županijske zastupnike i pozvane bačvanske članove Skupštine Hrvatske državne samouprave pozdravio je Joso Šibalin, predsjednik županijske hrvatske samouprave. Sjednici je nazočio i István Hajdú, županijski referent za manjine koji svojim savjetima i administrativnim poslovima pomaže rad županijskih manjinskih samouprava sa sjedištem u Baji.

Prema svojoj prijašnjoj odluci, nakon kraće rasprave zastupnici Županijske hrvatske samouprave jednoglasno su prihvatili Poslovnik o radu i ustrojstvu prema kojemu su utvrđena najvažnija pravila rada, naziv samouprave, žig sa županijskim grbom, osnivanje dvaju odbora sa po pet, odnosno sedam članova. Uslijedio je izbor članova odbora koji imaju dva, odnosno tri vanjska člana. U Odbor za financije izabrani su članovi Stipan Mandić (predsjednik, Čavolj), Valerija Petrekanić Koszó (Aljmaš), Anuška Šibalin Bajai (Gara) i vanjski članovi Katica Patarčić (Kečkemet) te Janja Šanta (Dušnok). Članovi Odbora za školstvo, kulturu i društvene veze jesu Anica Matoš (predsjednica, Kačmar), Bariša Dudaš (Kalača), Šandor Pančić (Baja), Franjo Anišić (Bačino) i vanjski Miloš Pijuković (Čikerija), Ildika Kubatov Filaković (Baja) te Zita Ostrogonac Kiss (Čavolj).

Nije bilo veće rasprave ni oko proračuna županijske hrvatske samouprave jer je već otprije poznato kako će samouprava gospodariti sa svega 480 tisuća forinti, državnom potporom za tričetvrt godine. Na žalost rokovi za razne natječaje već su davno prije utemeljenja istekli, stoga ne računaju s više prihoda. Prema tome spomenuta svota jedva

će pokriti troškove putovanja na razne sjednice, priredbe, te obavljanje raznih poslova u svezi s hrvatskom zajednicom u županiji. Kao što je poznato, članovi županijskog vijeća dolaze iz devet županijskih naselja, a uz to županijska samouprava ima i vanjskih članova odbora iz Čikerije i Dušnoka.

Na temelju ne baš ružičastoga proračuna, županijska hrvatska samouprava neće biti u prilici da ostvari veće planove i programe za ovu godinu, stoga će po svojim mogućnostima više moralno podržavati razne mjesne hrvatske programe diljem županije, od kojih su neki od šireg, regionalnog značaja. Do kraja godine održat će još dvije sjednice, jednu u rujnu, kada se u organizaciji odbora za školstvo, kulturu i društvene veze planira okupljanje voditelja KUD-ova, pjevačkih zborova i orkestara radi usklađivanja rada i planova na županijskoj razini, odnosno u studenom kada će se razmotriti nacrt proračuna za 2008. godinu, te dati mišljenje o nacrtu proračuna Skupštine Bačko-kiškunske županije za iduću godinu.

Na zamolbu županijske skupštine da se pod hitno pripremi izvješće o stanju hrvatskoga školstva za sjednicu 22. lipnja, vijeće hrvatske samouprave jednoglasno je donijelo odluku da se to pitanje zbog iznimno kratkog roka razmotri na jesen ove godine. Međutim, postavljeno je i pitanje hrvatskoga školstva u kontekstu udruživanja škola pri čemu je važna zadaća očuvanje dosadašnje nastave hrvatskoga jezika. Pri tome je naglašeno da mjesne hrvatske manjinske samouprave moraju budno pratiti razvoj situacije, koristiti se svim zakonskim ovlastima i pravima, a županijska samouprava može im samo pomoći u tome jer nema ovlasti glede mjesnih odluka. Zastupnik Bariša Dudaš uz ostalo izvjestio je okupljene o rezultatima nastojanja kalačke Hrvatske samouprave oko pokretanja nastave hrvatskoga jezika, te o postignutom uspjehu, jer ima 60 učenika i još deset upisanih prvaka, ali im još nedostaje nastavnik hrvatskoga jezika kako bi u rujnu mogla nesmetano započeti nastava. Uz kratak osvrt na stanje hrvatske nastave u pojedinim bačkim naseljima, svi nazočni članovi županijske i državne hrvatske samouprave zamoljeni su da se ispita položaj hrvatske nastave kako bi se ona i nadalje očuvala u našim naseljima. Naglašeno je kako će se i ove godine, sada već u glavnoj organizaciji gradske hrvatske samouprave, potkraj kolovoza u Kalači prirediti Hrvatski dan i spomen-dan biskupa Ivana Antunovića, s hrvatskom misom u katedrali i svečanošću kod spomen-ploče na nekadašnjoj kanoničkoj kuriji, te druženjem županijske hrvatske zajednice.

Stipan Balatinac

Stručna narodnosna konferencija u Šolti

Bliže smo Europi, ali nam je ona ipak nedostižna

Jedan je od zaključaka na stručnoj konferenciji održanoj prigodom V., jubilarnog, lipanjskoga narodnosnog dana za djecu i mladež koji je održan 2. lipnja u županijskom odmaralištu Telekijeva dvorca u Šolti (Solt). Kulturno je šarenilo temelj jedinstvene Europe. Prema II. Nacionalnom planu za razvoj kultura će dobiti istaknutu ulogu, a 2008. godina bit će europska godina dijaloga među kulturama – rečeno je uz ostalo na narodnosnom skupu na kojem su se okupili predstavnici županijskih manjina. Šteta što su se odazvali u prilično malom broju jer su održana zanimljiva predavanja na temu kulture i njezine uloge u životu nacionalnih i manjinskih zajednica u Europskoj uniji.

S motom „Dati priliku svakome“ održana su tri predavanja na temu odnosa europske, nacionalne i manjinske kulture, na njezino mjesto u životu velikih i malih zajednica, među njima posebno u životu manjinskih zajednica.

Kako reče ravnateljica Županijske knjižnice Józsefa Katone, kultura je književnost, umjetnost, način života, svjetonazor, običaji, vjera, predaja i kulturna baština uopće kao zajedničko bogatstvo europske zajednice. Stoga je osnovna zadaća odgoj aktivnih europskih građana. „Za ostvarenje svega toga potrebna su i odgovarajuća sredstva, kojima će se poticati mnogojezičnost Europske unije, kulturna razmjena, razvijanje komunikacije putem interneta“, naglasila je uz ostalo Mária Ramháb, pri čemu istaknutu ulogu igra neprestano učenje do kraja života, učenje jezika, izrada i ostvarivanje velikih kulturnih projekata. Najbolje ono ulaganje u mlade naraštaje. Jer kultura određuje naš svagdašnji život, ona je način života jedne zajednice, a manjinske su kulture bogatstvo nacionalnih kultura.

Ravnatelj Zavoda za opću prosvjetu, stručno savjetovanje i usluge Károly Imre

istaknuo je važnost očuvanja vlastitog identiteta, jer samo preko njega može postati dijelom europske kulture. Prema njegovim riječima kultura se ne nasljeđuje genetski, nego se ona stječe od predaka, a male su zajednice temelj nacionalne i manjinske kulture, pa tako i europske. Neosporno je da postoji određeni razvoj, ali za napredak je potrebna i odgovarajuća potpora, i kadrovska i financijska. Uza sva područja, najvažnije su škole, stoga su za očuvanje jezika, kulture i identiteta najvažnije narodnosne škole, a zadaća je svake manjinske zajednice da za to stvori sve uvjete, da utemelji škole. Treba naći putove da se to ostvari, sami trebamo biti kreatori svoje sudbine, upravo stoga su važna stručna savjetovanja, pružanje usluga i korištenje najsvremenijim metodama i tehnikama.

Svijet je ubrzan, bliže smo Europi, ali nam je ona još uvijek nedostižna, naglasio je Béla Beres, ravnatelj bajskega Prosvjetnog središta Józsefa Attila, u svome predavanju o mogućnostima razvoja opće prosvjete i ulogi malih mjesnih zajednica u oblikovanju kulturne samobitnosti u mjestima i malim područjima, koja se zapravo poklapaju s nekadašnjim kotarima. Unatoč svemu napretku i razvoju, Bačko-kiškunska županija i bačka regija jedna je od najnerazvijenijih i zapostavljenijih regija u Mađarskoj. Budući da je do sada Europska unija podupirala razvijanje infrastrukture, potrebno nam je podupiranje programa, izgrađivanje informacijske mreže, komunikacije, samoorganiziranje.

Ukorištenost u rodnu grudu i povezivanje s matičnom zemljom, zemljom predaka neodvojivi su za očuvanje samobitnosti i kulture – rečeno je uz ostalo na stručnom skupu u Šolti.

U protivnom Europa će nam biti još dalje, konačno i nedostižna.

S. B.

Za 50. rođendan

Za 50. rođendan junijsko stablo je dobio od svojih pajdašova Lajos Regenyi u Koljnofu. Kad se ide s kolodvora prema selu, čovjek bi mislio da je pred hižom pozabljeno majuško drvo. No, čisto iz blizine vidimo majstora gradnje u visini, a nad glavom ima i tablicu 50. Drvo će stati pred stanom jubilara sve do kraja miseca, a onda se izname van iz zemlje s posebnim veseljem.

-Tiho-

KOLJNOF – Muški zbor iz Koljnofa i gradišćanski zbor iz Mjenova ter Velikoga Borištova s opernim solisti iz Zagreba skupa su otpjevali Zrinsku operu 9. junija, subotu, u Željeznom. Drugi dan su nastup imali, početo od 15 uri u Šuševu. Glavni organizator ovih predstavov je bio dr. Stanko Horvat i njegova žena.

Spomen-kamen na granici Narde i Čembe

Nardarski zbor je oblikovao svetačnost

ljeta imali granicu svako ljeto jedan dan otprto. Zato mislim, odsad će nam laglje biti da se večkrt vidimo, a ufam se da se granice i u naši srce se srušu."

Nardarski poglavar u svojem govoru je istaknuo: „Sad smo zašli bliže još jednim korakom prezgraničnoj Europi”.

Nadalje je pozvao starije ljude ki još pametu kako su išli rođjakom, prijateljem u Čembu i znaju kako je izgledao život u

Križ pomirenja i nardarsko-čembanski hatar je izvan Male Narde na brižuljku. Simo smo najprije hodočastili 17. junija, nedilju, na poziv Seoske i Hrvatske manjinske samouprave sela Narde. Jačka mjesnoga zbora, koji ljetos slavi 20. obljetnicu, je bila samo uvod u skromnu svetačnost, za ku je razlog dao da od 1. junija i ovde je otvoren mali granični prijelaz za pišake, bicikliste i jahače, svaki dan od šesti do deset uri uvečer. Kako je rekao čembanski načelnik Joško Čenčić, „Narda i Čemba imaju dugu skupnu prošlost i povijest. Po mogućnosti su i u prošlosti skupa svečevali i živili. Veselim se da je granica sad svaki dan otprta. Kad smo 2004. svečevali pristup Ugarske Europskoj uniji, je to bila onda i naša želja. Mi smo od 1996.

ovoj okolici, neka pomažu mladim ponoviti ovu čut. Čembanski povjesničar Ferdinand Mühlgaszner tri važne točke je spomenuo; govorio je o čembanskom siromaštvu i bogatstvu o naseljenju i odseljenju ljudi iz sela ter o odvisnosti Čembe i o samostalnosti, pokidob je ovo malo južnogradišćansko selo 1971. ljeta postalo samostalna općina kot dio veleopćine Čajte. Od 1996. ljeta se je Čemba konačno razlučila od Čajte i živi svoj žitak. U prošli 11 ljeti se je čuda svega obnovilo, uredilo i napravilo. Vince Kolnhofer, mladi povjesničar iz Narde, pak je svoj kratki referat stavio s naglaskom na životnu situaciju Nardarcev u sjeni

Želznoga zastora i minov. Na koncu hatarskoga svečevanja su susjedni seoski peljači skupa otkrili spomen-kamen i na njoj spomen-ploču ka svidoči povijesni trenutak slobodnoga prijelaza med Austrijom i Ugarskom, konačno i na ovoj točki hatara.

-Tiho-

Spomen-kamen su otkrili bivši načelnik Čembe, sadašnji peljač Čembe Joško Čenčić, predsjednica HMS-a u Nardi Kristina Glavanić i nardarski poglavar Zsolt Somogyi

O otvaranju granice med susjedi

Joško Čenčić, prvak Čembe: – Za nas Čemce je ovo jako važno i zato kad pred bojem Čemci i Nardarci su ovde skupa djelali, stali, živili, svetke držali. Onda se na dugo ta granica

zaprla, nismo se mogli viditi, niti svečevati skupa, sad još nek čekamo da Ugarska ispuni schengenske uvjete, pak onda već nij granica potrebna. Onda će se moći svagdir prik granic, ali zato je važno da će se na ovom putu moći voziti i auti.

Naš put smo do hatara, ću vam nek istinu povidati, tomu nek 14 dani da smo ga zgotovili. Mi nismo na to računali da će se granica od 1. junija otpriti, to sam nek jedan dan prlje čuo, ali mi smo računali da će se ljetos otpriti, pak smo se paščili da ta put načinjimo. A na mađarskoj strani što još nij, to će biti! Naši seli imaju jednu veliku problematiku, to je naša mladina.

Naša mladina mora u varoše projti i moraju kraj s naši seli. Mi to vidimo da nimamo dice, nimamo školarov, a to je problematika ka i za naše partnerstvo nij dobro. Sad bi si morali začeti zopet s mladinom, a naša mladina vas tajedan djela, u subotu se veseli da ima mir i sumljam da na ovo neće lazno imati. Mislim, ljudi kot sam ja, iz sridnje generacije, mi ćemo sigurno večkrt dojtji. Ja sam jur danas bio dopodne na bicikljinu jednoč ovde, i to će se sigurno večkrt pasirati.

Vince Kolnhofer, povjesničar iz Narde:

– Najprvo bi rekao da upravo sada je 58 ljet da je bila med Čembom i Nardom granica strogo zaprta. To znači da od 1949. ljeta kada je se postavio pravi železni zastor s drotom s minami, sve do danas odnosno do 1. junija, postojala je ta granica

med nami. Moremo reći, odsada samo je to simbolična granica ka je bila i ranije, med dvi naselji obična, ali kroz ke moru ljudi svaki dan prikprojti, da se jedno s drugim najdu.

Morem reći kao povjesničar, ali to nij nek moje mišljenje, da je bila velika povijesna greška kada su postavili, povukli ovde granicu za Prvim svitskim bojem, odnosno u Trianonu, ili konkretno ovde 1921. ljeta, ili kad su Nardu s još nekoliko seli od Plajgora do Petrovoga Sela priključili, potom vratili Ugarskoj 1923. ljeta. Još veća greška je bila kada su 1948. ljeta na jugoslavskoj granici, odnosno na austrijskoj granici postavili mine da su uzidali željezni zastor, jer to nije bilo niti za našu korist niti za korist s one strane.

I Čemba i gradišćanska strana je imala samo poteškoće od toga, kao i mi, i to se more sa statistikom, s podatki pokazati da smo zbog toga postali siromašniji.

Sada, kad se je otvorila ova granica, imamo volje, mogućnosti, bolje šanse da se borimo skupa suprot novih poteškoć.

- Tiho -

Intervju

Hrvati načelnici naših baranjskih sela

„Istočno od Mečeka, u podnožju Zengőa, s Karašicom na istoku u dolini potoka Kékesa, Katolj se prvi put spominje 1272. godine“ – kaže mi katoljska načelnica Anka Divjak.

Anka Divjak, rođena Katoljkinja, treći put zaredom na mjesnim izborima dobila je povjerenje svojih mještana i izabrana za načelnicu ovoga sela koje je svojom ljepotom smješteno uz Karašicu. Mirni ljudi, Mađari, Hrvati i Nijemci, primjer su dobrodošlice i gostoprimitva. Uređeno po europskim normama, ni trunka nereda na njegovim ulicama, Katolj je i u ovim ljetnim danima oaza ljepote i mjesto gdje putnik namjernik rado zastane da se odmori u sjeni njegovih visokih stabala ili da posjeti stare prijatelje. Razgovaram s katoljskom načelnicom u hladu terase njezina podruma na tamošnjoj planini. Naselje se prvi put spominje 1272. godine, a i za vrijeme Turaka u njemu je djelovala katolička crkva koja je i danas posvećena zaštitnici sela svetoj Kati.

Razgovor vodila: Branka Pavić Blažetin

Treći put sam dobila povjerenje birača i izabrana za načelnicu sela. Prvi put sam izabrana na mjesnim izborima 1998. godine, i od tada sam na čelu samoupravnoga tijela sela Katolja.

Svoju dužnost danas već obavljam u punom radnom odnosu, a naše samoupravno tijelo ima pet zastupnika plus ja kao načelnica. Trenutno u Katolju ima 381 stanovnik. Broj stalnih stanovnika se kreće već nekoliko godina između 370 i 380 duša. Osim mjesne samouprave u selu je utemeljena i Hrvatska manjinska samouprava s kojom lokalna samouprava dobro surađuje, te Njemačka manjinska samouprava, i one od posljednjih izbora po odredbama zakona broje pet zastupnika. Selo stari, i to nas zabrinjava, malo je djece ovdje.

Koliko danas u selu imate djece?

– Kada govorimo o djeci, naš najveći problem je održavanje vrtića u kojem danas ima svega osam mališana. Veliki je to financijski teret i za selo i za našu samoupravu, ali ulažemo sve napore da vrtić zadržimo i da ga ne zatvorimo. Dokle će to tako ići, ni sama ne znam, ali vrtić ne bismo željeli zatvoriti jer on daje život selcu kao što je i naše. Tako ne mislim samo ja, nego i svi zastupnici seoske samouprave: Kláics Vincéné, Molnár Jánosné, Pesti Józsefné, István Hosszú i József Takács.

Naši školarci već godinama putuju, danas imamo šezdesetak učenika koji putuju u školu, neki u Pečvar, neki u Kemed ili Surdukinj, već kako se roditelji odluče. Samouprava sela snosi troškove putovanja svim osnovnoškolcima, a početkom rujna dajemo i prigodnu materijalnu pomoć.

U tim uskim proračunskim okvirima nađe li se novca za takve vrste izdataka?

– Za to uvijek izdvojimo posebnu svotu početkom godine. Djeca su nam veoma važna i u njih ulažemo maksimalno, koliko možemo.

Selo je lijepo, uređeno, kako uspijevate u tome?

– Imamo troje javnih zaposlenika čiji je zadatak briga o izgledu sela. Raduje me što Vam se sviđa selo, niste Vi jedini koji ste opazili kako je Katolj lijepo i brižno uređen. Nastojimo da to tako bude jer selo je naš ponos i odraz nas koji živimo u njemu. I naše groblje je lijepo uređeno, posljednjih godina uložili smo znatna sredstva u uređenje groblja i mrtvačnice te seoskoga doma kulture. Trudimo se.

Koliko Hrvata danas živi u Katolju?

– Od ukupnoga broja stanovnika 60% su Hrvati-Šokci. Na posljednjim izborima za manjinske samouprave, dvije su utemeljenje u Katolju, hrvatska i njemačka, u hrvatski birački popis upisao se 81 Katoljac. Ima Hrvata i više. Pokušavamo u prvom redu sačuvati naše običaje i prenijeti ih mladima. Radujemo se što u našem selu svoje sjedište ima i Umjetnička škola KUD-a Baranja, te imamo i uspješnu folklornu grupu sastavljenu od učenika iste škole, naše djece, koja dva puta tjedno pohađaju nastavu i s nastavnikom Andrásem Meszárosem, uz ostalo, uče plesno i glazbeno blago Hrvata u Mađarskoj. Organiziramo s Hrvatskom samoupravom veselje u poklade, na Duhove, Dan sela, slavimo blagdan svete Kate ...Teško je okupiti ljude, ali na ovakvim priredbama to još uvijek uspijevamo. Nedavno smo održali običaj „kraljice“, koji je okupio mještane.

Crkva je ponos sela, trebalo bi i nju obnoviti. Mi pripadamo kemedskom župnom uredu i o nama se brine župnik Rolánd Tamás koji svake nedjelje drži svetu misu. Počeli smo obnovu crkve. U suradnji s crkvom i uz pomoć vjernika i samouprave promijenili smo krov na crkvi, a sada je skinuta žbuka izvana i iznutra te su izmijenjeni električni vodovi. Slijedi žbukanje i bojanje.

Za Svetu Katu bit će zgotovljena?

– Ne vjerujem. Godine 2011. naša će crkva slaviti stotu godišnjicu otkada je podignuta. Nadamo se kako ćemo je do tada uspjati obnoviti i da će zasjati u novome sjaju.

Koliki godišnji proračun ima seoska samouprava?

– Godišnje gospodarimo s 34 milijuna forinti. Od toga novca ne možemo mnogo ulagati, jedino ako se natječemo za dodatne izvore, ali se vrlo malo može dobiti iz fonda za razvoj. Sitni su to novci, 1-2 milijuna forinti. Želimo nastaviti osuvremenjivati sustav odvoda voda, problem su nam iznenadne i obilne kiše kada se napune odvodni kanali i jarci, pa selo gotovo poplavi, kao što je bilo nedavno. Željeli bismo promijeniti krov na zgradi doma kulture. Tu je i pitanje sanitarnog odvoda i mnoga druga. Troškovi bilježništva, održavanja vrtića, što selo stoji dodatna tri milijuna forinti, javna rasvjeta ... U selu ima 156 umirovljenika, velik je to broj, ima i mladih koji su uglavnom zaposleni, nema mnogo nezaposlenih, vrijedni su naši ljudi, putuju u Pečuh, Surdukinj, Boju, Pečvar ...

Kupuju li stranci nekretnine u Katolju?

– Imamo dva Švicarca koji su kupili kuće u selu i jednoga Nizozemca.

Kada se u Katolju posljednji put gradila nova kuća?

– Danas se toliko ne sele iz sela kao početkom devedesetih godina, ali se i ne grade nove kuće. Oni koji mogu, ostaju u selu, jer treba i kupiti novi stan u novoj sredini. Ovdje, ako se dobro sjećam, sasvim nova kuća se gradila posljednji put 1984. godine. To govori samo za sebe. Uglavnom se osuvremenjuju već postojeća zdanja. U selu danas nema praznih kuća, tek se jedna prodaje.

Infrastruktura je u potpunosti riješena, uveli smo plin 2003., a danas bi trebalo riješiti pitanje sanitarnih vodova.

To se jedino može riješiti ako se sva sela u okolici natječu za ovo veliko ulaganje. Pomalo živimo i radimo, nadamo se, ovdje u Katolju.

Hrvatska Baranja u slikama izložena i u Baji

Angela Šokac Marković, predsjednica bačkog ogranka SHM-a, i Vesna Njikoš Pečkaj, konzul gerant Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu

U županijskome Narodnosnom središtu u Baji 12. lipnja otvorena je fotoizložba mladoga hrvatskog umjetnika Marija Romulića, rodom iz Osijeka, snimatelja, suradnika brojnih svjetskih medijskih kuća i dobitnika mnogih priznanja za promicanje očuvanja okoliša i prirodnih ljepota, s naslovom Hrvatska Baranja u slikama, koju je u suorganizaciji s Donjogradskim prosvjetnim središtem otvorila i predstavila Vesna Njikoš Pečkaj, konzul gerant Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu. Kako uz ostalo reče, izložba koja je bila izložena u Pečuhu i Harkanju, ostvarena je zajedničkom suradnjom Hrvatske i Mađarske na polju kulture,

suradnjom Osječko-baranjske i Baranjske županije, te dvaju gradova prijatelja Osijeka i Pečuha uz tehničku potporu pečuskoga Generalnog konzulata. Tom je prigodom ona posebno zahvalila Bačkom ogranku SHM-a, Donjogradskom prosvjetnom središtu i Narodnosnom domu Bačko-kiškunske županije.

„Mario Romulić je okom kamere zabilježio svu ljepotu svoga rodnog kraja, bogatstvo Slavonije i Baranje, Nacionalnog parka Kopački rit, izvorne tradicijske motive ovoga kraja, njegove stanovnike i običaje koji se prenose s naraštaja na naraštaj, i nikada ne umiru. Oj, Baranjo, lipa i bogata – kaže jedna stara izvorna tradicijska pjesma, i doista, istinito progovara o životu u Baranji, o narodnim običajima, osebnim narodnim nošnjama, bogatstvu zemlje, glazbi, šarenim svatovskim zapregama, divojačkim tajnama, didacima i bakama na baranjskim sokacima, vrijednim Baranjcima na zlatnim poljima i rodnim vinogradima i neponovljivoj ljepoti svitanja i zalaska sunca” – kazala je uz ostalo Vesna Njikoš Pečkaj prigodom otvorenja, koje je uljepšano popratnim glazbenim programom Orkestra „Čabar” iz Baje. S. B.

Orkestar „Čabar” iz Baje nastupio je s popratnim glazbenim programom

Mario Romulić rođen je 8. prosinca 1968. g. u Osijeku. Osnovnu i srednju školu (novinarski smjer) završio je također u Osijeku. U početku je bio suradnik omladinskih časopisa, fotoreporter Glasa Slavonije, te vanjski suradnik HTV-a. Godine 1991. dobiva stalni posao na HTV, a 1992. prelazi na Slavonsku televiziju, gdje radi do 1994. g. Zatim, 1995. g. osniva vlastitu tvrtku za snimanje reklamnih i glazbenih spotova i filmova. U to vrijeme postaje „slobodni lovac” za strane agencije (WTN, Reuters i dr.). Trenutno radi za Aga Khana. Tijekom rata prošao je većinu hrvatskih i bosanskih ratišta. Nositelj je Spomenice Domovinskog rata i ordena Hrvatskoga trolista. Za svoj rad 1993. i 1996. g. dobio je Zlatnu kameru koju dodjeljuje Hrvatsko novinarsko društvo. S kamerom je proputovao niz zemalja: Ruandu, Kongo, Ugandu, Tanzaniju, Keniju, Pakistan, Zanzibar, Obalu Bjelokosti i druge.

DEVINSKO NOVO SELO – Hrvatski kulturni savez u Slovačkoj i Mjesno zastupništvo Devinskoga Novog Sela priredili su trodnevni 19. festival hrvatske kulture koji je započeo u petak, 22. lipnja, seminarom na temu “Hrvatska manjina u Slovačkoj i njezina kulturna baština” U subotu je susret Hrvata nastavljen uz tradicionalna jela i pića, zabavu i kulturni program gostiju iz Hrvatske i Mađarske. U nedjelju na završnom danu festivala održana je sveta misa, povorka kroz selo, te nastavljen kulturni program uza zabavu.

ZAGREB – Prvi put u povijesti hrvatskoga nogometa, u Zagrebu i okolici od 24. do 30. lipnja održava se Svjetsko nogometno prvenstvo hrvatskih klubova iz iseljeništa. Natjecanje su utemeljili Hrvatski nogometni savez, Hrvatska matica iseljenika, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija te Svjetsko vijeće kontinentalnih udruga klubova što su ih formirali Hrvati izvan domovine. Organizaciju turnira vodi Povjerenstvo u suradnji s IO HNS-a i Županijskim nogometnim savezima. Natječe se osam klubova, i to: Croatia (Toronto), Croatia (Canberra), Croatia (Berlin), Croatia (Essen), Croatia (Willefranche), Croat (San Pedro), Zrinski (Chicago) i reprezentacija gradišćanskih Hrvata, koja je pobijedila lani u Zadru, također na prvome Europskom prvenstvu za hrvatske manjine. Svečano otvorenje zbilo se na stadionu Intera u Zaprešiću 24. lipnja, a utakmice se igraju i u Krapini, Samoboru, Lučkom, igralištu Hitrec-Kacijan u Maksimiru, te završnice na igralištu NK Zagreba u Kranjčevićevoj ulici. Prvenstvo se održava pod visokim pokroviteljstvom Hrvatskog sabora, a pobjednik dobiva prijelazni pehar. Iduće prvenstvo će se održati za četiri godine. (N. Zakarija)

Trenutak za pjesmu

Ivan Golub

Ruke katedrale

Gospode ti si tu
i moje krvave suze
Drhte djeca privinuta uz Oca
i starci strepe za dane kojih je malo
Uzdignute ruke zagrebačke
katedrale mole
i prestravljene usne šapću
Ti vidiš dan koji nam nije znan
i znam da živiš i vidiš. Amen

Jačkarni zbor Jorgovan svećuje 30. obljetnicu

Eržika Lesković,
bivša pjevačica
Jorgovana, rado se je
spomenula na stare
čase

U Gradišću malo je takovih hrvatskih naselja ka ne bi imala nekakovo kulturno društvo, ali najmanje jedan pjevački zbor. Ove grupe međusobno se jako dobro znaju, pozivaju se na različite svečane priredbe, a u prošlosti ipak nij bilo tako. Za sadašnje i negdašnje članove mišanoga jačkarnoga zbora Jorgovan, 17. Hrvatski dani u Bizonji i zato

bila gostovanja u Šopronu, Baji, Hrvatskoj Kemlji, a „ovo jačenje je sve već tovaruštvo načinilo”. Zbor su nadalje dirigirali učitelj János Puzster, učiteljica Rita Polák, a jur tri ljeti dugo je na čelu Jorgovana, takaj učitelj, Géza Salczer. Svoj repertoar su Bizonjci pokazali pred dvimi ljeti i pred stručnom komisijom na Državnom i regionalnom kvalificiranju, kade su pohvalno govorili o nji. Uza to trenutačno je u pripremi i njeva prva CD-ploča. Eržika Lesković smatra nadalje da „dokle se bude jačilo iz pravoga srca, jezik se neće pogubiti, kad jačka je dva puta toliko kot govor”. Svečani jačkarni skup je u kulturnom domu dostojno proslavio tridesetljetno djelovanje sa spominjanjem zgoditkov, otvaranjem fotoizložbe, kulturnim programom,

Mišani zbor u ovoj formi pelja tri ljeti dugo Géza Salczer

su bili posebni jer ovput se je svečevao i jubilej, 30. obljetnica postojanja, ujedno i vokalnoga pjevanja u ovom selu. U okviru svete maše 25. majuša, petak uvečer, su hvalu dali Bogu kotrigi društva za minula desetljeća ter su sviće nažgali, vijence položili na grobu pokojnih jačkarov, med njimi i osnivaču i prvomu dirigentu Jivi Behonu ki je prvi put skupazvao Bizonjce 1977. ljeta da bi si sačuvali i predali novom naraščaju te stare hrvatske jačke ke su znali nek stariji ljudi jačiti u selu. Kako nam je rekla jedna od osnivačic Jorgovana, 60-ljetošnja Eržika Lesković, „te jačke smo si lipo naučili i dalje jačili ke su htile od srca vandojti”. Onda su redovno išli na probu ljudi od starosti 14 sve do 70 ljet, a ovi stariji člani su znali tekst i melodije. „Zato je bilo ovo za nas lipo kad mi naš materinski jezik nek va jački smo mogli dalje nositi. Ove jačke smo dost dugo mi još jačili, ali sada ča je ov zbor oni meru drugačije jaču, kot se svit najpr nosi, tako i naše starije jačke se formiraju i u tekstu pak i u mužiki”. Po riči bivše jačkarice, i onda su putovali na nastupe, a na što se najradje spomene, to su

rodjendanskom tortom i tamburaškom feštom.

-Tih-

Dani hrvatske kulture

Ovogodišnji tradicionalni Dani hrvatske kulture u Bosni i Hercegovini pod pokroviteljstvom Veleposlanstva Republike Hrvatske održavaju se od 1. do 21. lipnja u Sarajevu, Zenici, Vitezu, Jajcu i Bihaću. Otvoreni su 1. lipnja koncertom u sarajevskoj Skenderiji. Na koncertu pod imenom „Ne damo te, pismo naša – Dalmacija u srcu“ sudjelovali su Vinko Coce i dalmatinske klape. Danima su sudjelovali: Trio Orlando (Tonko Ninić – violina, Vladimir Krpan – klavir, Andrej Petrač – čelo), Željko Vukmirica s monodramom „Povijest moje gluposti”, Zagrebačko kazalište lutaka s predstavom „Peća i vuk” u režiji Želimira Mesarića, Stefan Lupino s umjetničkim fotografijama. Od filmova zastupljeni su: „Tu“ Zrinka Ogreste, „Dva igrača s klupe“ Dejana Šorka i „Ta divna splitska noć“ Arsen Antona Ostojića. Manifestaciju zatvara koncert studenata Glazbene škole Josip Hatze iz Splita.

Glasnik svetog Ante

Prigodom blagdana sv. Ante iz tiska je izašao novi Glasnik koji tiska franjevački samostan sv. Ante na Bistriku u Sarajevu. U njemu je zanimljivo štivo o kršćanskom odmoru, niz napisa o sv. Anti Padovanskom i pobožnosti prema njemu, osvrt na povijest samostana i kronika samostana. Sv. Anto najomiljeniji je svetac u Bosni i Hercegovini. Njegov je blagdan poseban događaj u Sarajevu, kada se tamo okuplja velik broj vjernika i hodočasnika. Zanimljivo je da se među štovateljima sv. Ante nalaze i pripadnici pravoslavne vjere, te tamošnji muslimani.

Leona Sabolek

Jačkarni zbor Jorgovan na kraju 70-ih ljet

Marija Dobsai-Pečuvac

U sklopu Hrvatskoga dana u Pečuhu, 17. lipnja u Hrvatskome klubu Augusta Šenoae otvorena je izložba amaterske slikarice, Mohačanke Marije Dobsai-Pečuvac. Izložbu je 13. lipnja otvorila voditeljica Etnografskog odjela pečuskog Muzeja Janusa Pannoniusa Ruža Begovac, a može se posjetiti u Hrvatskome klubu zaključno s 29. lipnjem. Amaterska slikarica Marija Dobsai-Pečuvac živi i radi u Mohaču. Stvarati je počela dosta kasno. Od 1993. godine aktivnije se posvećuje slikarstvu kako bi 2000. godine osvojila glavnu nagradu na Mohačkome likovnom salonu i stekla pravo na priređivanje svoje prve samostalne izložbe. Od tada redovito sudjeluje mohačkim salonima i na svima su njezini radovi ocijenjeni posebnim priznanjima. U prvom redu u svome slikarskom izričaju oslikava svoja sjećanja, staru Šokadiju i njezine motive, sličice iz života, šokački narodni život njezina je nepresušna inspiracija. Traži davno zaboravljene običaje, obrte, i uglavnom pokušava vjerno prikazati ljepotu narodnih nošnji.

FÍCEHAZ – Osnovno obrazovno središte u Fícehazu pod konac školske godine za svoje učenike uvijek organizira školu u prirodi. Tijekom tih taborovanja djeca se upoznaju s raznim krajevima Mađarske i s njihovim prirodnim okolišem. Ove su godine školarci posjetili jednu našu hrvatsku regiju, Gradišće. Upoznali su se s Kisegom i obližnjim bregovima, sa Šopronom i Prisikom, gdje su posjetili hrvatski Sakralni muzej.

KERESTUR – Hrvatska manjinska samouprava u Keresturu svake godine organizira za mještane hodočašće u Hrvatsku, snoseći sama dio troškova. Tako su vjernici bili već više puta u Mariji Bistrici, Međugorju u Hercegovini i više puta na Trsatu. Ove godine 6. srpnja također će posjetiti hodočasno mjesto na Trsatu, a usput će se okupati i u Jadranskom moru.

SERDAHEL – Predsjedništvo serdahelskoga Društva umirovljenika 20. lipnja održalo je svoju sjednicu kako bi raspravljali o programima preko ljeta. Organizacija gaji dobre veze sa sličnim društvima okolnih mjesta, tako i sa sepetničkim umirovljenicima. Umirovljenici dvaju mjesta zajedno će otputovati na ljetovanje na Jadransko more, potkraj lipnja na otok Krk.

Hrvatski dan u Pečuhu

U organizaciji Hrvatske kulturne udruge Augusta Šenoae, Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae i Organizacije hrvatskih samouprava Baranjske županije, 17. lipnja u Pečuhu je održan tradicionalni Hrvatski dan.

Kao ni prethodnih godina, ni ove godine organizatori nisu mogli utjecati na vrijeme. U ranim jutarnjim satima pečuskim ulicama padala je obilna kiša, ali na svu sreću, do početka folklornoga programa vrijeme se poboljšalo. Pečuški Hrvati i njihovi gosti s početkom u pola 10 na pozornici ispred katedrale mogli su se diviti nastupom mališana. U bogatome folklornom programu nastupili su plesači salantskoga KUD-a „Marica”, Dječja skupina pečuskoga Hrvatskog vrtića i Omladinski folklorni sastav mohačke Čitaonice. Nakon nastupa dječjih ansambala, s početkom u 11 sati slijedila je sveta misa na hrvatskom jeziku. U prekrasnoj

pečuskoj katedrali ove godine misu je predvodio bizovački župnik vlč. Marin Knežević, uz koncelebraciju svećenika iz hrvatskih naselja. Misi su sudjelovali i pjevački zborovi iz Harkanja, Salante, Pogana, Vršende, Kukinja i Pečuha. Hrvatska sveta misa okupila je velik broj hrvatskih vjernika. U 12.30 posjetitelji su mogli uživati u nastupu Mješovitoga pjevačkog zbora Ladislava Matuška i semeljskoga KUD-a „Dubrava” koji su svojim nastupom razveselili gledatelje. Istoga dana, nedaleko od katedrale, u organizaciji Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, cijeli dan je bila otvorena izložba slikarice Marije Dobsai-Pečuvac. Unatoč sunčanom vremenu i bogatome kulturnom programu Hrvati se nisu odazvali pozivu u velikom broju.

Renata Božanović

slike: arhiv Hrvatski glasnik

KUD Ladislava Matuška iz Kukinja (arhiv HG)

Susret crkvenih zborova na Antunovo u Baji

*Predsjednik Hrvatske samouprave
Šandor Pančić redovito djelatno sudjeluje
hrvatskoj misi*

U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave, u nedjelju, 17. lipnja u 11 sati, povodom blagdana svetog Antuna Padovanskog, u istoimenoj župnoj crkvi u Baji održana je svečana misa na hrvatskom jeziku, koja je uljepšana susretom hrvatskih crkvenih zborova. Kako nam reče predsjednik Šandor Pančić, susret je organiziran sa željom da ubuduće postane tradicijom.

Rijetko se događa da je u nekadašnjoj franjevačkoj crkvi u Baji toliko vjernika na hrvatskoj misi, kao što je to bilo na Antunovo. Tome su pridonijeli sudionici susreta hrvatskih crkvenih zborova, ali i veći odaziv bajskih i hrvatskih vjernika iz okolnih naselja. Misa je pak uljepšana pjevanjem župnoga crkvenog zbora u pratnji župnoga kantora na orguljama. Hrvatskoj misi povodom župnoga proštenja u Baji pribivalo je i nekoliko uzvanika, među njima Vesna Njikoš Pečkaj, konzul gerant generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, predsjednica bačkog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj Angela Šokac Marković, te nekolicina članova Skupštine HDS-a iz Bačke i predsjednika hrvatskih samouprava iz okolnih hrvatskih naselja.

Misu je služio dragi gost bajskih Hrvata fra Ivan Holetić, koji već godinama svake posljednje nedjelje redovito služi hrvatsku

*Fra Ivan Holetić iz Subotice redovito služi
mise na hrvatskom jeziku u Baji*

misu u Baji. U svojoj propovijedi on se ukratko osvrnuo na život i djelo svetog Antuna, koji je slijedio evanđeoski poziv da ostavi sve i slijedi Krista. Prikazivan kako u jednoj ruci drži malog Isusa, a u drugoj kruh, upravo je to ono što nam pruža sveti Antun – pruža nam Isusa Krista, pokazujući primjer kako trebamo živjeti kao pravi kršćani.

Na kraju mise okupljenim hrvatskim vjernicima biranim se riječima obratio i župnik Mátyás Schindler, koji je ukazao na značenje okupljanja na hrvatskoj misi, izražavajući svoje zadovoljstvo i vjeru da će se ona još dugo očuvati u župi svetog Antuna Padovanskog. Kao što to čini na kraju svake hrvatske mise, fra Ivanu Holetiću obratio se na hrvatskom jeziku „Fala lipo, fra Ivane”.

Po završetku Hrvatske mise uslijedio je nastup crkvenih zborova s hrvatskim crkvenim, duhovnim pjesmama. Najprije je nastupio Mješoviti crkveni pjevački zbor iz Dušnoka, zatim ženski pjevački zbor iz Kačmara, zbor folklorne skupine „Ravan grad” iz vojvodanskog Sombora te domaći pjevački zbor KUD-a „Bunjevačka zlatna grana” iz Baje.

Nakon koncerta zborova susret je završen druženjem i domjenkom u županijskom Domu narodnosti.

S. B.

*Dio okupljenih vjernika i
sudionika susreta zborova*

JEGERSEK – U sjedištu Zalske županije 16. i 17. lipnja treći put je bio priređen Festival tradicija pomurskih naroda. Cilj je priredbe da se okupe pripadnici naroda koji žive duž Mure, od Salzburga preko Slovenije, Hrvatske i Mađarske. Na dvodnevnoj manifestaciji priredena je izložba starih obrta na koji su stigli i predstavnici udruge „Međimurske roke” koji su uredili štand tkanina. Pomurske Hrvate s lijeve obale Mure zastupao je KUD Sumarton s jednosatnim programom. Nastupili su tamburaši, plesači i mješoviti zbor.

BATA – Kako nas je izvijestila predsjednica batskoga HMS-a Marijana Kovač, u domu kulture toga grada 30. lipnja priređuje se susret na koji se očekuju svi oni koji se vežu uz hrvatsku zajednicu u gradu i okolici. Susret počinje u 18 sati plesačnicom i uz gastronomsku ponudu hrvatskih jela i pića. Svako se rado očekuje za tjedan dana, u subotu, na batski Trg sv. Stjepana broj 5.

PEČUH – Taj će grad po 14. put biti domaćinom ICWiP-a tj. Međunarodnoga tjedna kulture koji se ondje organizira od 19. do 29. srpnja. Do sada je s četiri kontinenta iz 60 zemalja 2200-ak osoba preko ljeta provelo tjedan dan središtu Baranje. Ove godine tristotinjak sudionika iz svijeta, uza za-bavu, očekuju i razna predavanja jer je u Pečuhu ova godina proglašena godi-nom obrazovanja. Kao i prethodnih godina na Tjednu će sudjelovati i mladi iz Hrvatske.

PEČUH – U sklopu pečuskih Ljetnih igara na otvorenoj pozornici u Ulici káptalan od 28. do 30. lipnja priređuje se Međunarodni folklori festival. Na festivalu će sudjelovati plesne skupine iz šest zemalja svijeta, među kojima su i folklorišti iz Hrvatske.

ŠIBENIK – Program svečanog otvorenja 47. međunarodnoga dječjeg festivala u Šibeniku, na Trgu Republike Hrvatske ispred katedrale sv. Jakova, ove je godine rađen u suradnji s HTV-om. U 15 festivalskih dana posjetitelji će moći uživati u više od stotinu različitih programa u kojima će sudjelovati 1500 djece iz 15 zemalja i preko 600 polaznika radionica. Međunarodni dječji festival u Šibeniku tako će opet opravdati temeljni cilj Festivala – unapređivanje estetskog odgoja djece i mladeži te razvijanje svih umjetničkih oblika dječje kreativnosti kroza stvaralačku i prikazivačku dimenziju. Pokrovitelj Festivala je predsjednik Stjepan Mesić, a otvorila ga je šibenska dječja gradonačelnica Viktorija Grubišić.

Zagrebački profesori na pohodu Gradišća

Profesorica dr. Sanja Vulić izvrsna je poznavateljica, a i istraživačica Gradišća, tako nije ni za čuditi da je ona organizirala dvodnevni izlet za profesore hrvatskih studijov Sveučilišća u Zagrebu, kade i sama predaje. Tako su se prošloga petka četmajstimi ganuli da bi prvi put pohodili dio gradišćanskohrvatskoga govornoga područja u Austriji i u Ugarskoj. Najprlje su putnici u Malom i Velikom Borištofu ter u Frakanavi zastali i pogledali znamenitosti, a potom su se vratili u Šopron kade ih je o gradskoj povijesti detaljno informirao dr. Franjo Pajrić, predsjednik tamošnje Hrvatske manjinske samouprave. Pokidob je noćevanje bilo u Koljnofu, druženje s Koljnofci nij imalo nikakove prepreke. Subotu, 16. junija, u osebujno sadržajnom programu je bila prva stacija Plajgor, najmanje gradišćansko selo uz granicu. Goste je primio i načelnik sela Vince Hergović, a u Hrvatskom Židanu ih je dočekaao farnik Štefan Dumović ki je jednako imao što za reći o ovde živećimi Hrvat, a s njim skupa gosti su pohodili i mjesnu crkvu i muzeje. Grad senjskoga kapetana Nikole Jurišića u Kisegu i dandanas raspolaze brojnim hrvatskimi aktuelnosti, a naravno nij bio samo zanimljiva nego i obavezna točka posjeta. Prevruče otpodne je jur u Pinkovcu našlo profesore, to je i zato razumljivo pokidob glavna organizatorka ovoga putovanja Sanja Vulić jur dugo ljet je aktivna suradnica Panonskoga instituta. Dr. Robert Hajszan, pred-sjednik PAIN-a, je ukratko predstavio djelatnost ove institucije ka svako ljeto izdaje svoj panonski almanah. Prije povratka u Zagreb posjećena je i pinkovačka partnerska općina Petrovo Selo. Mjesna Hrvatska manjinska samouprava je došljake pogostila u restoranu Gorica, a o najjačoj hrvatskoj bazi cijele regije je ovde govorila novinarka Timea Horvat. Mi se ufamo da su profesori hrvatskih studijov dojmjljive ure potrošili med nami, Gradišćanskimi Hrvat, i da će je još put i drugom prilikom dopeljati u naš lipi kraj.

-Tiho-

Profesori hrvatskih studijov iz zagrebačkoga sveučilišća pred petroviskim restoranom Gorica

Oproštajna svečanost u Santovu

Rastanak nije konačan jer se bivši učenici rado vraćaju svojoj matičnoj školi

Pošto je 15-og završena nastava, u subotu, 16. lipnja, održana je i oproštajna svečanost u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu.

Posljednje školsko zvono u 11 sati okupilo je učenike santovačke škole, a učenici 8. razreda, kako se to već uobičajilo, s oproštanjem od svoga razrednika, ravnatelja i svojih roditelja te učenika 7. razreda krenuli su u posljednji obilazak školskih prostorija u kojima su mnogi od njih proveli osam godina svoga djetinjstva. Stoga i nije čudo da poteknu suze, posljednji zagrljaji i riječi hvale za sve lijepe i zajedničke doživljaje koji sve nas prate tijekom cijeloga života.

Okićene učionice, školski hodnici, svečana odijela i prigodne riječi, i ovo oproštanje učinili su ushićenim, ali to nije nikako konačan rastanak jer potreba za povratkom u mnogima ne prestaje ni nakon toga. Ostaju uspomene, doživljaji i prijateljstva koja su neraskidiva.

U mjesnoj športskoj dvorani okupili su se uzvanici, roditelji, bake, djedovi i rodbina kako bi ispratili učenike 8. razreda na njihov put u život.

Uz prigodni program i oproštajne riječi učenicima završnog razreda prigodnim se riječima obratio i ravnatelj škole Joso Šibalin, podsjetivši ih na prijedeni put, te im poželjevši uspjeh u daljnjem školovanju i životu.

Kada je pak riječ o nastavku školovanja, moramo naglasiti da je riječ o jednom od najbrojčanih razreda posljednjih nekoliko godina. Posebno nas raduje što od 14 učenika, čak devetero svoje školovanje nastavlja u našim gimnazijama, osmero u Pečuhu, a jedan učenik u Budimpešti. Dodajmo da je za iduću, 2007./2008., školsku godinu u santovačku hrvatsku školu upisano 11 prvaka, uglavnom iz hrvatskog vrtića.

Unatoč završetku školske godine, školske prostorije u Santovu još su ispunjene djecom, dječjim zanimanjima i nestašnostima. Jer, od 18. do 23. lipnja u Santovu se održava već tradicionalna, zaredom deseta Mala ljetna škola hrvatskoga jezika koja je uza santovačku djecu ponovno okupila i hrvatske učenike iz nekoliko bačvanskih naselja.

S. B.

Tabori za kerestursku djecu

Sudionici tabora s ručnim radovima

Nastavnici keresturske osnovne škole već tradicionalno organiziraju tabor za svoje školare. Nakon završetka školske godine svake godine se mogu djeca prijaviti u čitalački i obrtnički tabor.

Od 18. do 22. lipnja 35 učenika te škole sudjelovali su u taboru. S pomoću učiteljica hrvatskoga jezika Ljubice Siladi i Erike Rac djeca su učila hrvatske narodne priče, igre, upoznala se sa starim običajima.

Ostali nastavnici pomagali su pri izradi raznih rukotvorina. Radila je tkalačka radionica, izrađivane su biserne bižuterije, aranžmani od cimera, razni papirni ukrasi od papira, komušine i drugih tvari, bojane su

tkanine. U taboru nisu nedostajale ni fizičke aktivnosti, dječaci su igrali nogomet, stolni tenis, a djevojčice rukomet i odbojku. Održana su i natjecanja u spretnosti, a posljednjeg dana priređena je izložba učeničkih radova.

Mnoga djeca imaju samo vikend za odmor, naime, čak 33 učenika putuje u tamburaški i plesni tabor u odmaralište Hrvatske državne samouprave, u Vlačice na Pag. Njih će pratiti učiteljice hrvatskoga jezika. Taborima nije kraj ni u kolozovu.

Keresturski ljubitelji športa pozvani su u kotoripski športski tabor, od 6. do 10. kolovoza.

beta

Učenci Hrvatske škole Miroslava Krležu posljednje školske dane proveli su u prirodi, u igri i veselju

MALA STRANICA

Izradila: Dijana Kovač
iz Fiešhaza

Crteži djece salantskoga vrtića

Daniel Molnar, Salanta

Barbara Kovač, Salanta

Evelin Kordik, Salanta

Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča u Gari

Treći put zaredom Baćincima pripao putujući ribički Kup Bačke

KOLJNOF – Ženska klapa „Golubice“ imala je još jedan uspješan nastup u Našica u juniju. Koliko je poznato, „Golubice“ su prošli misec gostovali i na Jadranu, i s punimi doživljaji su se vratile domom iz Metkovića, kade su diozimalne na smotri klapskoga pjevanja.

KOLJNOF – Jezični i tamburaški tabor je započeo 18. junija, pondiljak, za školare i durao je sve do subote, 23. junija. Različiti programi, intenzivno vježbanje na tamburi su i ovput okupili kih 50 školarov ki su u školskom okviru potrošili još jedan tajedan, ali jur u opušćenoj formi prez stroge učnje i ocjene.

Dio sudionika u Gari

ponovno su osvojili trostruku pobjedu i u pojedinaćnom natjecanju. Podsjetimo da su lani na domaćem terenu osvojili i ekipno i pojedinaćno prvo mjesto, ali je njihov uspjeh prekinuo Santovac Marin Blažev koji je pojedinaćno bio drugi, a Santovci (koji ove godine na žalost nisu sudjelovali, kao ni ribiçi iz Aljmaša gdje je isti dan priredeno ribiçiکو natjecanje) i ekipno su osvojili drugo mjesto.

Sve u svemu, ribiçiکو susret u Gari protekao je u dobrom raspoloženju, a nakon završetka natjecanja druženje je nastavljeno na zajednićkom rućku u mjesnom domu kulture gdje je okupljene pozdravio, zahvalio im na odazivu i ćestitao na postignutom uspjehu Stipan Krekić, predsjednik Hrvatske manjin-ske samouprave. Nakon rućka održano je i svećano proglašenje rezultata, kojom prigodom su urućeni nagradni pehari u pojedinaćnoj i ekipnoj konkurenciji. Prema tome, prvo mjesto u ekipnom natjecanju u ukupno 31,1 kg ulovljene ribe osvojili su baćinski ribiçi, koji su bili najuspješniji i u pojedinaćnom natjecanju. Drugo mjesto pripalo je Ćavoljćima s 4,48 kg, u sastavu Ilija Rajćić, Alajošo Panćić i Tibor Hamrak. Treći su bili Kaćmarci s 4 kg, u sastavu Grgo Išpanović, Joso Alaga i Marko Zelić. Domaćini iz Gare, u sastavu Vendel Müller, Imre István i Franjo Peštalić, u znaku uljuđenosti i s 2,45 kg osvojili su ćetvrto mjesto. U pojedinaćnoj konkurenciji prvo mjesto osvojio je Zoltan Vida (11 kg), Ćaba Fekete (10,60 kg) i Petar Matota (9,5 kg), svi iz Baćina.

Dodajmo da je uz izvrstan svinjski paprikaš i dobru kapljicu vina, s velikim oduševljenjem primljen poziv Grgo Išpanovića da se iduće godine natjecanje hrvatskih ribiçiکو održa u Gari.

Uz pozdrav „Vidimo se dogodine“, županijski hrvatski ribiçiکو zadovoljno su otišli doma, zahvalivši domaćinima na srdaćnom prijamu i organizaciji. *S. Balatinac*

U spomin Franja Grubića

KOLJNOF – 19. junija je nenadićjano umro Franjo Grubić, bivši naćelnik sela. Rodio se je 21. decembra 1926. ljeta. Po svojem školovanju se je 1953. ljeta oženio M a r i j o m Klemenćić, a od skupnoga hištva imaju

dvoju dću: kćer Aranku, koja živi u Juri, i sina ki stanuje u stanu svojih roditeljev. Franjo Grubić je od 1951. ljeta djelao na općini kao administrator, sve do 1958. ljeta, kada je postao tajnik Gradskog odbora. Od 1973. ljeta sve do svojega umirovljenja je bio naćelnik sela. Bio je jedan od inicijatorov postavljanja spomenika na sredini sela u spomen doseljenja Gradišćanskih Hrvatov. Njegova zasluga je još bila da je zaposlio Jánosa Szallmera kao kulturnoga djelaća, ki je bio dugoljetni peljać i ućitelj koljnofskih tamburašov. Franjo Grubić je imao kontakt i u prijateljskom selu Buševcu, ali ćuda puti je sudjelivao na hrvatski priredba. Na pokopu 27. junija se je od njega oprostio u ime sela Franjo Grubić, naćelnik, a tamburom su mu zbogom dali i Koljnofski tamburaši. Neka naš pokojni poćiva u miru Božjem, a ostalim izraćavamo naše diboko sužalovanje.

Ingrid Klemenšić

Kaćmarac Joso Alaga s najvećim šaranom, kojeg je on vidio još većim

Ribiçi iz Baćina, slijeva Petar Matota, Ćaba Fekete i Zoltan Vida

Susret hrvatskih pomurskih škola

U Mlinarcima je 6. lipnja priređena najveća regionalna školska priredba: Susret hrvatskih pomurskih škola, na kojem su bili nazočni učenici i nastavnici iz Fičehaza, Kerestura, Mlinaraca, Serdahela i Sumartona.

Ima već više od tri desetljeća otkako se prvi put priredio Susret hrvatskih pomurskih škola pod imenom Narodnosni dan. Tada se on priređivao svake druge godine u okružnim školama u Serdahelu i Keresturu. Poslije društvenih promjena porastao je broj samostalnih škola i u drugim naseljima, stoga se Susret priređivao na više mjesta i s više ekipa. Ove su godine na Susretu još bile vidljive tablice naselja Fičehaza, Kerestura, Mlinaraca, Serdahela i Sumartona, no već nije pribivala Belezna, gdje se od jeseni zatvara škola, a iduće godine nedostajat će i ekipa iz Fičehaza, naime, ni ondje neće biti škole.

Redoslijed događanja toga dana svima je već poznat: svečano otvaranje, doručak, natjecanja, druženje, proglašenje rezultata i svečano zatvaranje.

Pjesmom «Pomurje» Stipana Blažetina otvoren je Susret, a nastavljalo se pjevanjem pomurskih pučkih pjesama i sviranjem na fruli. Slijedili su polaznici mjesnoga dječjeg vrtića, koji su prikazali pomurske dječje igre i brojalice.

Doravnateljica Krisztina Geröly pozdravila je okupljene učenike i nastavnike. Istaknula je značenje Susreta čime narodnosne škole nastoje jačati nacionalnu svijest, očuvati materinski jezik, kulturu i običaje. Naglasila je da cilj priredbe nije samo natjecanje, tko koliko prvih mjesta dobije, već da se djeca i nastavnici druže i provedu jedan dan u duhu hrvatstva. Slijedila su natjecanja, i svi sudionici mogli su se dokazati u disciplinama koje najviše vole: u pjevanju, crtanju, znanju hrvatskoga jezika, trčanju, nogometu, spretnosti ...

Program „vrtićaša“

Najomiljenije natjecanje među učenicima uvijek je hrvatski kviz. Šaljivi zadaci, križaljke, testovi o Hrvatskoj i Pomurju obuhvaćali su cjelokupno gradivo poznavanja svog zavičaja i matične domovine. Za niže razrede bilo je jednostavnije, njima su zadani zadaci većinom o razumijevanju teksta, rebusi, prepoznavanje riječi. Raspoloženje je bilo veselo, kao da se i ne radi o natjecanju. Opuštenost je bila nazočna i na športskim natjecanjima, jedino su navijači bili napeti. Hoće li njihova škola pobijediti?

Tremu su imali i učenici na natjecanju u

pjevanju, jer ipak nije lako pjevati solo pred ocjenjivačkim povjerenstvom. Svi su natjecatelji nastupali s izvornim hrvatskim pučkim pjesmama. Vješti slikari trebali su crtati na temu «svati», o pomurskim svadbenim običajima, s bilo kakvom tehnikom.

Nastala su djela flomasterom, masnom kredom, kolažem, prašnom kredom raznih motiva. Kod mnogih bio je naslikan i motiv «kajkavske ruže», nekadašnja narodna nošnja s vijencem.

Svake godine škole trebaju izraditi neki natjecateljski rad vezan uz neku tradiciju. Ovaj put trebalo je izraditi «cimere», koje su nekoć rađeni za svatove. Sve su škole donijele autentične radove i svaka je škrabana.

Rezultati natjecanja: pobjednici hrvatskoga kviza za niže razrede bili su učenici iz Mlinaraca, a kviza za više razrede Serdahelci. U štafetnom trčanju u nižim razredima najspretnije su bile Keresturkinje i Keresturci, u štafetnom trčanju u višim razredima među djevojkama najbolje su bile Serdahelkinje, a među dječacima Fičehasci. U nogometu za niže razrede pobjednik je bila mlinaračka, a za više razrede serdahelska momčad. U natjecanju u spretnosti pobijedila je ekipa iz Fičehaza.

U pjevanju prvo mjesto postigli su učenici: Marcell Tanai (Sumarton), Balint Kozma (Serdahel), Žuzana Kos (Kerestur), Ladislav Rodek (Sumarton). U crtanju najljepše radove postigli su: Petra Molnar (Kerestur), Patricija Pinterić (Serdahel), Vivijen Džupin (Serdahel), Barbara Kónig (Serdahel).

beta

Postrojeni sudionici Susreta

Iz mađarskog tiska (Népszabadság)

Dobro jutro, more

Dobro jutro, more stihovi su iz poznate pjesme Drage Ivaniševića, ali i naziv međunarodne izložbe koja putuje po više europskih izložbenih prostora, na kojoj su svojim radovima zastupljene i dvije djevojčice iz Mađarske: Szabina Árva i Dóra Németh. Njih dvije nedavno na poziv naselja Podstrana pokraj Splita provele su nekoliko dana na predivnome Jadranskom moru. Szabina je već ljetovala na hrvatskom Jadranu, pa su je i vlastiti doživljaji nadahnuli i na slikarskom uratku (zalazak sunca u tehnici akvarela), a Dóra je prvi put na Jadranu. Ona je napravila rad u tehnici tekstilnom kolaža s djevojkom na vjetru, valovima, biljkama i čudnim morskim bićima. Podstrana, naselje u neposrednoj blizini grada Splita, već nekoliko godina zaredom oglašava međunarodni likovni natječaj naziva Dobro jutro, more, na koji se svake godine prijavi stotinjak mladih u dobi između 10 i 18 godina. Ni opseg rada ni tehnika nisu zadani, natjecatelji trebaju naći najbolji izraz kojim će pokazati kakvim vide more. Velika većina njih more simbolizira putem svjetla, brodova i riba ... Mađarska je već treću godinu sudionik podstranskoga natječaja. Naime, budimpeštansko Središte za kulturu Ferencváros primilo je na sebe zadatak biranja pristiglih radova, pa se najbolji po ocjeni stručnoga suda dalje šalju na natječaj Dobro jutro, more. Ove godine biralo se između 90 pristiglih radova, i spomenute djevojčice tako su i dospjele u Split. Slike mladih iz Hrvatske, Austrije, Njemačke i Mađarske početkom kolovoza mogu se pogledati na izložbi u Podstrani, a potom izložba počinje svoj put Europom. U Budimpeštu će stići negdje sredinom listopada.

SPLIT – Za ovih vrućih ljetnih mjeseci, ako se nalazite na jadranskoj obali od Zadra do Dubrovnika, pri pomoći vam može biti i mađarski konzul János Babity koji se nalazi u mađarskom konzulatu u Splitu. Konzul izvrsno govori hrvatski i mađarski, pa ga i hrvatska policija obavještava o svim nedaćama mađarskih građana za ovih ljetnih mjeseci na navedenom prostoru. Konzul stoji na raspolaganju i što se tiče informacija o liječnikom zbrinjavanju, i svim drugim aktualnim pitanjima.

Tel.: 00 385 99 558 5555.

Antunovo u Mohaču

Proslavljeno župno proštenje

U suorganizaciji Šokačke čitaonice i Hrvatske samouprave u subotu, 16. lipnja, u Mohaču je misom na hrvatskom jeziku i prigodnim kulturnim programom proslavljeno već tradicionalno Antunovo.

Nakon okupljanja organizatora i gostiju u Šokačkoj čitaonici, kao što je uobičajeno, svečana povorka s članovima folklornih skupina u izvornoj šokačkoj nošnji i uzvanika, a u pratnji TS „Šokadija“, ulicama grada uputila se u nekadašnju franjevačku crkvu.

Svetu misu predvodio je stari nam znanac velečasni Ante Knežević, župnik iz Otoka u Hrvatskoj, koji je od početka 90-ih do početka 2000-ih godina služio u Santovu, Baji, a zatim i kao župnik crkve svetog Mihovila u Budimpešti. U svojoj prigodnoj propovijedi, ukazavši na primjeran život i djelovanje

svetog Antuna Padovanskog, on je pozvao hrvatske vjernike da sačuvaju svoju vjeru, materinski hrvatski jezik i običaje, najveće blago hrvatske zajednice u Mađarskoj. Misa je uljepšana pjesmom Ženskoga pjevačkog zbora u pratnji TS Šokadija.

Nakon mise mnoštvo Mohačana, mladih i starijih, u društvu gostiju i uzvanika okupilo se pokraj župne crkve gdje je na otvorenom priređen bogat kulturni program. Okupljene su pozdravili konzul gerant Generalnoga konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Njikoš Pečkaj i gradonačelnik József Szekó. Oboje su istaknuli važnost očuvanja materinskog jezika i običaja mohačke Šokadije, koja je, kako reče gradonačelnik, sudionik svih značajnijih i suorganizator najpoznatijih gradskih manifestacija, te na taj način pridonosi bogaćenju kulturnog života.

U kulturnom programu nastupili su Dječja folklorna skupina Šokačke čitaonice, TS «Šokadija», Dječja, omladinska i odrasla folklorna skupina KUD-a Mohač sa šokačkim plesovima iz Mohača, Semartina i Santova.

To slavlje opet je pokazalo da se tamošnji naši sunarodnjaci posljednjih nekoliko godina ne samo bude već jačaju, posebno u njegovanju svoje kulturne baštine, a sve više nastoje poraditi i na očuvanju i njegovanju materinskoga hrvatskog jezika.

S. B.

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić-Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac (zamj. gl. i od. urednika), tel.: 79/454-614, e-mail: baltinac@croatica.hu, Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu, Timea Horvat, tel.: 94/315-479, e-mail: tih@croatica.hu, LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: zsviko@croatica.hu ADRESA: 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: glasnik@croatica.hu – ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAČ: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kht. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800014-30000006-10612032, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 5200,- Ft. List pomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Kht., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.

HU ISSN 1215-1270